

Sygn. akt IV CSK 62/19

POSTANOWIENIE

Dnia 4 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Grela

w sprawie z powództwa M. B.
przeciwko W. O. i Towarzystwu Ubezpieczeń i Reasekuracji "(...)" Spółce Akcyjnej
w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 4 października 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 19 kwietnia 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża powódki kosztami postępowania kasacyjnego,**
- 3. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) na rzecz adwokata J. R. kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych, powiększoną o należną stawkę podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 19 kwietnia 2018 r., w sprawie z powództwa M. B. przeciwko W. O. i Towarzystwu Ubezpieczeń i Reasekuracji „(...)” S.A. w W. o zapłatę, Sąd

Apelacyjny w (...), wskutek apelacji powódki, oddalił apelację oraz nie obciążył powódki kosztami procesu.

Powyższe orzeczenie w całości zaskarżyła skargą kasacyjną powódka, zarzucając:

1. naruszenie prawa materialnego, tj.:

a. art. 5 k.c. przez jego niezastosowanie i brak rozważenia, czy podniesiony przez pozwanych zarzut przedawnienia nie stanowi nadużycia prawa, w sytuacji gdy subsumcja stanu faktycznego pod ogólnie obowiązujące przepisy prawa, godzi w słuszny interes powódki, jak też sprzeczna jest z ogólnie przyjętym poczuciem sprawiedliwości,

b. art. 355 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 361 § 1 k.c. przez uznanie, że w sprawie nie zachodzi związek przyczynowy pomiędzy zaniedbaniami pozwanego W.O. i szkodą, jaką poniosła powódka w wyniku przegrania sprawy pracowniczej, w sytuacji gdy to po prawomocnym zakończeniu postępowania stan zdrowia powódki pogorszył się na tyle, że nie była ona w stanie podjąć żadnej pracy zarobkowej, co wprost wskazuje, że zachodzi związek przyczynowy pomiędzy przegraną sprawą, a powstałą szkodą;

2. naruszenie przepisów postępowania, które to uchybienie miało istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie:

a. art. 378 § 1 k.p.c. w zw. z art. 379 pkt 5 k.p.c. w zw. z art. 5 k.p.c. przez zaniechanie, zarówno przez Sąd pierwszej instancji, jak i drugiej instancji, pouczenia o możliwości złożenia wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, w sytuacji, gdy powódka jest osobą znajdującą się od wielu lat pod opieką poradni zdrowia psychicznego, a na rozprawie 19 września 2017 r. przed Sądem pierwszej instancji wskazała, że jest w bardzo złym stanie psychicznym, słyszy słowa, których jej rozmówcy nie wypowiadają, a także cierpi na chorobę dwubiegunową, co w konsekwencji doprowadziło do nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji z powodu pozbawienia powódki możliwości obrony swoich praw,

b. art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 322 k.p.c. przez zaniechanie przez Sąd drugiej instancji, badania, czy w sprawie mógłby mieć zastosowanie przywołany

przepis, gdyż powódka podejmując pracę zarobkową, otrzymywałaby co najmniej minimalne wynagrodzenie, co prowadzi do wniosku, że w sytuacji gdy ścisłe udowodnienie roszczenia nie jest możliwe, Sąd mógłby zasądzić odpowiednią sumę wedle swojego uznania, biorąc pod uwagę okoliczności sprawy.

We wnioskach powódka domagała się uchylenia wyroku Sądu Apelacyjnego i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenia solidarnie od pozwanych kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Powódka wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jako, że jest ona oczywiście uzasadniona.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną, strona pozwana wniosła o jej oddalenie i zasądzenie od powódki na jej rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18, niepubl.). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Pełnomocnik powódki wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania opartą na przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej należy wykazać, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom, były więc dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52 i z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156).

Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że powyższa przesłanka nie została wykazana. Wywód, zawarty w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, sprowadzał się do polemiki z zaskarżonym orzeczeniem, nie zaś wykazania, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom.

Wniesiona skarga kasacyjna w istocie odwołuje się do pozamerytorycznych aspektów sprawy. Innymi słowy, zarzuty skargi zmierzają do zdyskwalifikowania zaskarżonego wyroku z punktu widzenia naruszenia norm prawnych o znacznym zakresie decyzyjnym i ocennym ich charakterze, np. art. 5 k.c., art. 322 k.p.c., art. 355 § 1 i 2 k.c. czy art. 379 pkt 5 k.p.c. Kluczowa jednak powinna być odpowiedź na pytanie, czy powyższe zarzuty dają podstawę do postawienia tezy o uzasadnionej oczywistości skargi kasacyjnej.

Nie można też tracić z pola widzenia, że zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c., co do zasady podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Natomiast w myśl art. 398¹³ § 2 k.p.c. w postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne powołanie nowych faktów i dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Reasumując, w przedmiotowej skardze kasacyjnej nie powołano argumentów, które mogłyby świadczyć, że w sprawie doszło do oczywistego

naruszenia prawa oraz że w wyniku takiego naruszenia prawa zapadł w Sądzie drugiej instancji wyrok oczywiście wadliwy.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto na podstawie art. 108 § 1 i 102 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu kasacyjnym orzeczono na podstawie §§ 3, 4 i 5 w zw. z § 8 pkt 7 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r., poz. 18).

jw